

Asia: VN/489/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hämeenlinnan hallinto-oikeus keskittyy tässä lausunnossaan arvioimaan lähinnä esitettyjä muutoksenhakua koskevia seikkoja. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että muutoksenhakua koskevan sääntelyn tulee olla mahdollisimman selkeää ja jättää sijaa tulkinnanvaraisuuksille mahdollisimman vähän.

HE:n kohdassa 5.2.3 Viranomaisvaikutukset on muun ohella todettu perusopetuslain ja lukiolain osalta, että "jos koulutuksen tai opetuksen järjestäjänä on kunta tai kuntayhtymä, voi viranomaisen kaikkiin päätöksiin hakea muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään, jollei muutoksenhausta ole erityislaissa toisin säädetty. Viranomaisten osalta onkin oleellista tunnistaa, milloin muutosta haetaan kuntalain mukaan ja milloin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (HOL) mukaan." HE:n tekstistä on pääteltävissä, että mainittujen lakien osalta on ollut tarkoitus edelleen säilyttää mahdollisuus hakea muutosta kuntalain nojalla, mikä onkin asianmukaista niissä moninaisissa tapauksissa, kun päätöksenteko ei koske yksittäisen oppilaan asiaa vaan päätöksentekoa yleisemmällä tasolla. Hallinto-oikeuden käsityksen mukaan perusopetuslain ehdotettu 42a § ja lukiolain ehdotettu 50 § kuitenkin sulkevat pois mahdollisuuden kuntalain mukaisen kunnallisvalituksen käyttämiseen muutoksenhaussa. Perusopetuslaki ja lukiolaki ovat kuntalakiin nähden erityislakeja ja ehdotettujen pykälien mukaan näiden lakien nojalla tehtyjen päätösten osalta muutoksenhaussa sovelletaan vain HOL:a.

Perusopetuslain 42a §:n ja lukiolain 50 §:n otsikointia ja termistöä on ehdotettu muutettavaksi niin, että "hallinto-oikeuden" sijaan käytetään termiä "hallintotuomioistuin". Hämeenlinnan hallinto-oikeus ei puolla ehdotettua muutosta, joka johtaisi aikaisempaa epäselvempään tilaan. Em. lakien mukaisia muutoksenhakuasteita ovat (tietyissä asioissa AVI:n jälkeen) hallinto-oikeus ja korkein hallinto-oikeus, joten ei ole syytä käyttää termiä "hallintotuomioistuin", joihin luetaan mm.

vakuutusoikeus ja markkinaoikeus. Tältä osin vrt. esim. HOL 8 §:n säännös: "Viranomaisen päätöksestä valitetaan hallinto-oikeuteen. Valtioneuvoston yleisistunnon päätöksestä valitetaan kuitenkin korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valittamisesta muihin hallintotuomioistuimiin säädetään erikseen."

Hämeenlinnan hallinto-oikeus kiinnittää vielä perusopetuslain ja lukiolain ehdotettujen muutosten osalta huomiota muutoksenhaun erilaisiin valitusaikoihin ja kehottaa arvioimaan tarkemmin, onko hallinto-oikeuteen valittamisen osalta esitetyille valitusaikojen eroille (14/30 päivää) olemassa riittävät perusteet. Hallinto-oikeuksien pitkähköt käsittelyajat ja tosiasiallisesti heikohkot mahdollisuudet käsitellä asiat valtavan ripeästi, että valitusajan lyhentäminen 14 päivään olisi perusteltua. Yhdenmukainen normaali 30 päivän valitusaika selkeyttäisi sääntelyä.

Kuriositeettina todettakoon, että HE:n liitteenä "Rinnakkaistekstit" olevassa vertailussa voimassa olevan lakitekstin ja ehdotuksen välillä on perusopetuslain osalta virhe pykälän 35 kohdalla: Oppilaan velvollisuuksia koskevan lainkohdan vertailussa voimassa olevan lakitekstin 35 § 2 momentin kohdalla on tosiasiassa 35a §:n 2 momentin teksti.

Hyvärinen Tiina
Hämeenlinnan hallinto-oikeus